

Antropologia social i cultural

Professor/a:	Anna Piella /Silvia Alvarez (TI)	Curs acadèmic:	2005-2006
Cicle:	Primer	Curs:	Primer
Quadrimestre:	Segon	Grup:	1
Crèdits:	6	Tipus:	TR
Àrea:		Horari:	Dimarts i dijous d'11:30 a 13:00
Tutoria:	Dimarts de 13:00 a 14:00 hores		

OBJECTIUS

Aquesta assignatura es planteja com una introducció a l'Antropologia Social i Cultural que permeti als estudiants entendre i apropar-se a realitats culturals diverses, tant les considerades a vegades allunyades, com les més properes. Per això, es donarà una visió general de la metodologia de la disciplina, del seu recorregut històric i dels temes que s'han treballat en cada àmbit de la vida social, a partir de casos etnogràfics d'arreu.

És també un objectiu del curs, oferir les bases teòriques inicials per reflexionar d'una manera crítica sobre la diversitat humana, les relacions interculturals i el paper i aportacions de l'antropologia en l'anàlisi d'aquesta rica realitat

TEMARI

I.- INTRODUCCIÓ. EL CONEIXEMENT ANTROPOLÒGIC

Tema 1.- Què és l'Antropologia. Sobre l'objecte d'estudi de l'Antropologia Social. Conceptes bàsics: cultura, enculturació, aculturació, relativisme i etnocentrisme. Altres conceptes claus. Mètode i tècniques de l'Antropologia.

Tema 2.- Panorama històric del pensament antropològic. Corrents principals i últimes tendències. Diversificació dels camps d'estudi de l'Antropologia. L'Antropologia Aplicada.

II.- RELACIONS DE PARENTIU

Tema 3.- El parentiu com a construcció cultural

Tema 4.- La regulació de la procreació. El control de la sexualitat.

Tema 5.- El matrimoni. Polèmica sobre la definició i universalitat del matrimoni. Exogamia, Descendència i Filiació. Matrimoni i tipus de convivència.

Tema 6.- Família i unitat domèstica. La diversitat i la universalitat de la família. Tipus de família. Canvis en les unitats domèstiques.

III.- ANTROPOLOGIA ECONÒMICA

Tema 7.- Perspectives de l'Antropologia Econòmica.

- Tema 8.- Estratègies de subsistència. Caça i Recol·lecció. Agricultors i pastors nòmades. El cultiu de la terra i la cria del bestiar.
- Tema 9.- Organització de la distribució: Reciprocitat, Redistribució i Intercanvi.

IV.- ANTROPOLOGIA POLÍTICA. PODER I CONTROL SOCIAL

- Tema 10.- Sistemes de diferenciació social i mecanismes per mantenir l'ordre. Les jerarquies per sexe i edat. Els grups d'edat, els grups de parents i les associacions.
- Tema 11.- Organització política i control social a les societats de bandes, societats tribals i societats estratificades.

V.- SISTEMES DE CREENCES

- Tema 12.- L'àmbit del fet religiós. Diferents interpretacions teòriques del fenomen religiós.
- Tema 13.- Creences i pràctiques religioses. Màgia, bruixeria, totemisme, culte als Avantpassats.
- Tema 14.- Simbolisme, Ritual i Mite. Naturalesa del simbolisme. L'organització dels ritus. L'anàlisi antropològica dels mites.

VÍDEOS

- "Europa: la mirada del sud". Sèrie Les Coses com son. TV3, 2000
- "Un hombre pobre nos avergüenza a todos". Sèrie Milenium. David Maybury-Lewis 1992
- "Dones Massai". Sèrie Un món que desapareix. Melissa Lewellyn-Davies, 1975
- "Sherpas". Sèrie Un món que desapareix. Sherry Otner,

AVALUACIÓ

- Examen. 50% de la nota. A partir del temari, el material audiovisual treballat a les classes i les lectures específiques que s'hagin donat al llarg del curs.
- Treball. 40% de la nota. Treball comparatiu entre dues monografies a escullir de les que es proposaran i del guió corresponent. Es podrà realitzar en grups de màxim 4 persones.
- Tutoria Integrada. 10% de la nota. Assistència, participació i realització de les pràctiques corresponents.

BIBLIOGRAFIA PER BLOCS TEMÀTICS

I.- INTRODUCCIÓ. EL CONEIXEMENT ANTROPOLÒGIC

- . FRADE, C. Ed. 2002 *Globalització i diversitat cultural*. Barcelona, Pòrtic i Editorial UOC.
- . FRIGOLÉ, J. Et alt. 1983 *Antropologia d'avui. Una introducció a l'antropologia cultural*. Barcelona, Ed. Teide. Col. "què cal saber".
- . HARRIS, M. 1984 *Introducción a la Antropología general*. Madrid, Alianza editorial.
- . KAHN, J.S. (ed.) 1975 *El concepto de cultura: textos fundamentales*. Barcelona, Anagrama.
- . LLOBERA, J.R. ed. 1976 *La antropología como ciencia*. Barcelona, Anagrama.
- . ROSSI, I. i O'HIGGINS, E. 1981 *Teorías de la cultura y métodos antropológicos*. Barcelona, editorial Anagrama.
- . STOLCKE, V. (coord.) 2003 *A propòsit de cultura*. Revista *Quaderns de l'Institut Català d'Antropologia*. Sèrie Monogràfics, núm. 19.

II.- RELACIONS DE PARENTIU

- . DUMONT, L. 1975 *Introducción a dos teorías de la antropología social*. Barcelona, editorial Anagrama.
- . GONZÁLEZ, A.; SAN ROMÁN, T.; VALDÉS, R. 1983 *Tres escritos introductorios al estudio del parentesco y una bibliografía genenal*. Bellaterra, Publicaciones de Antropología cultural, UAB.
- . LÉVI-STRAUSS, CL. Et alt. 1974 *Polémica sobre el origen y la universalidad de la familia*. Barcelona, editorial Anagrama.
- . RADICLIFFE-BROWN, A.R. & FORDE, D. 1982 *Sistemas africanos de parentesco y matrimonio*. Barcelona, Anagrama.
- . SEGALEN, M. 1992 *Antropología histórica de la familia*. Madrid, Taurus

III.- ANTROPOLOGIA ECONÒMICA

- . GODELIER, M. Ed. 1976 *Antropología y economía*. Barcelona, Anagrama
- . LLOBERA, J.R. 1979 *Antropología económica. Estudios etnográficos*. Barcelona, Anagrama.
- . MEILLASSOUX, C. 1987 *Mujeres, graneros y capitales. Economía doméstica y capitalismo*. Madrid, Siglo XXI
- . SAHLINS, M. 1977 *La economía de la edad de piedra*. Madrid, Akal.

IV.- ANTROPOLOGIA POLÍTICA. PODER I CONTROL SOCIAL

- . BALANDIER, G. 1976 *Antropología política*. Barcelona, Ediciones Península.
- . LEWELLEN, T.C. 1985 *Introducción a la antropología política*. Barcelona, ediciones Bellaterra.
- . LUQUE, E. 1996 *Antropología política. Ensayos críticos*. Barcelona, Ariel Antropología.
- . LLOBERA, J.R. ed. 1979 *Antropología política*. Barcelona, Anagrama.

V.- SISTEMES DE CREENCES

- . DURKHEIM, E. 1982 *Las formas elementales de la vida religiosa*. Madrid, Akal.
- . EVANS-PRITCHARD, E.E. 1991 *Las teorías de la religión primitiva*. Madrid, Siglo XXI
- . GLUCKMAN, M.; DOUGLAS, M.; HORTON, R. 1991 3ª. Ed. *Ciencia y Brujería*. Barcelona, Cuadernos Anagrama
- . MALLART, LL. 1993 *Ser hombre, ser alguien. Ritos e iniciaciones en el sur del Camerún*. Bellaterra, Publicacions d'Antropologia Cultural.
- . PRAT, J. 1985 *La mitología i la seva interpretació*. Barcelona, Els llibres de la Frontera.
- . VAN GENNEP, A. 1986 *Los ritos de paso*. Madrid, Taurus Alfaguara.

MONOGRAFIES PER A REALITZAR EL TREBALL

- BENEDICT, R. 1974 (1946) *El crisantemo y la espada*. Madrid, Alianza.
- CLASTRES, P. 1986 (1972) *Crónica de los indios guayaquis*. Barcelona, Alta Fulla
- MIDDLETON, J 1985 *Los lugbara de Uganda*. Bellaterra, Publicaciones de Antropología Cultural, núm. 4, UAB
- SILBERBAUER, G. 1981 *Los cazadores del desierto*. Barcelona, Mitre.

BIBLIOGRAFIA GENERAL COMPLEMENTÀRIA

- . BARLEY, N. 1989 *El antropólogo inocente*. Barcelona, Anagrama
- . BEATTIE, J. 1978 *Otras Culturas. México*, F.C.E.
- . ELÍADE, M. 1991 *Mito y realidad*. Barcelona, Labor.
- . EMBER & EMBER 1997 *Antropología cultural*. Madrid, Prentice Hall
- . EVANS-PRITCHARD, E.E. 1977 (1940) *Los Nuer*. Barcelona, Anagrama.
- . FREUD, S. 1980 *Totem y tabú*. Madrid, Alianza.
- . GEERTZ, C. 1992 *La interpretación de las culturas*. Barcelona, Gedisa.
- . HARRIS, M. 1978 *Canibales y reyes*. Barcelona, Argos Vergara.
- . KAPLAN, D. i MANNERS, R. 1978 *Introducción crítica a la teoría antropológica*. Buenos Aires, Nueva Imagen.
- . MALINOWSKI, B. 1974 *Los Argonautas del Pacífico Occidental*. Barcelona, Península.
- . MALLART, LI. 2001 *Okupes a l'Àfrica.*. Barcelona, Edicions La Campana
- . MEAD, M. 1990 (1939) *Adolescencia y cultura en Samoa*. Barcelona, Paidós.
- . LÉVI-STRAUSS, CL. 1981 *Las estructuras elementales del parentesco*. Barcelona, Paidós.
- . LÉVI-STRAUSS, Cl. 1988 *Tristes trópicos*. Barcelona, Paidós.
- . SCHEURMANN, E. (recop.) 1991 (1975) *Els Papalagi. Discursos de Tuiavii de Tiavea. Cabdill Samoa*. Barcelona, Integral ed.
- . SERVICE, E.R. 1979 *Los cazadores*. Barcelona, Labor.

TUTORIA INTEGRADA

Cada estudiant realitzarà dues sessions de TI en grups de 12-15 persones.

En la primera es portarà a terme una pràctica en grups reduïts i la posterior posada en comú i discussió sobre els conceptes bàsics en Antropologia Social, tractats a classe.

I en la segona, s'analitzarà i discutirà el concepte de 'pobresa' a partir del vídeo 'un hombre pobre nos averguenza a todos' i la lectura del capítol "La sociedad opulenta primitiva" de M. Sahlins a La economía de la Edad de Piedra.